

(Kronikk i Farmann – Norsk Forretningsblad 24. januar 2006;
http://www.farmann.no/2006/01/soria_moria_radikal_forvaltnin.html#more).

Farmann

Norsk forretningsblad.

Odd Gunnar Skagestad

Soria Moria: Radikal forvaltningsreform på trappene?

På politisk bærtur i Eventyrland: Landets kommune- og fylkespolitikere går spennende tider i møte. Vi andre også, kan hende. I regjeringens felles programgrunnlag ("Soria Moria-erklæringen") heter det at "Regjeringen vil gjennom en helhetlig politikk overfor kommunesektoren sikre at oppgaver løses på lavest mulig hensiktsmessig forvaltningsnivå. Gjennom et nytt regionalt forvaltningsnivå skal flere oppgaver og mer ansvar desentraliseres fra staten og samles i nye, folkestyrte regioner". Og som ikke dét var nok, tilføyer man for godt mål at regjeringen vil:

- videreføre tre direkte folkevalgte forvaltningsnivåer.
- at endringer i kommunesektoren skal være basert på frivillighet.
- legge til rette for å styrke samhandlingen mellom kommunesektoren og tredje sektor.

Nå skal de djerpe om enn uklart formulerte tankene og visjonene settes ut i livet. I en pressemelding 13. januar fra Kommunaldepartementet gikk startskuddet for en prosess som skal lede frem til en radikal forvaltningsreform.

At Kongeriket trenger en forvaltningsreform, kan mange være enige i. Men vil det være grunn til å tro at den reformen som vi (kanskje) får, vil være nettopp den som vi behøver?

Aner vi signaler og føringer med et aldri så lite reaksjonært tilsnitt? Her er det nok av sprikende hensyn å ta. Og da har vi ikke engang begynt å ta hensyn til problemkompleksets bakgrunn, – selve historikken som ligger til grunn for den ordningen som vi sleper med oss idag.

Det Norske Hus – politisk kultur vs. styringstradisjon

Den amerikanske politikeren Tip O'Neill (ordfører 1977-87 i Representantenes Hus) hadde for vane å strø om seg med freske om enn noe trivielle fyndord. Det oftest siterte er "All politikk er lokalpolitikk". O'Neill ville trolig ha kunnet kjenne seg igjen i Norge, – lokaliseringsdebattenes hjemland. Hos oss er dette noe av en politikkers jernlov, som alltid manifesterer seg når store offentlige prosjekter skal realiseres: Da dukker lokaliseringsdebatten opp – den faste gjenganger i skjæringspunktet mellom nasjonsbyggingsprosjektet og norsk distriktpolitikk. Slik har det vært så lenge Norge har hatt noen historie. (Historisk interesserte vil vite at fenomenet tok av for alvor etter Halvdan Svartes tragiske drukningsdød i Randsfjorden ca. år 860, da distriktene ikke kunne enes om et passende gravsted for fellekongen. Utfallet ble som kjent en delt løsning.).

Vi har her å gjøre med en politisk kultur som lett kan forlede en utenforstående (og stundom oss selv, med) til å tro at vi har skapt – eller helst arvet – et i bunn og grunn desentralisert samfunn, med en rotfestet tradisjon for at beslutninger treffes ut ifra en stedsforankret forståelse og perspektiv – regionalt, distriktsvist og lokalt. I vår selvforståelse synes geografiske røtter – på godt og vondt – å fremstå som et styrende element. Fenomener som dialekter, bunadskultur og enkelte flaue munnhell av typen "Skitt i Norge, leve Toten!" og "Eg er'kje fra Norge, eg e' fra Bergen!" bidrar formodentlig fortsatt til å opprettholde komplekse stereotyper om distriktsvise særegenheter og regionalpolitiske motsetninger, som igjen gir næring til forestillingen om et samfunn hvor det desentraliserte mangfold er det naturgitte hovedelement.

Slike forestillinger er langt på vei en illusjon. Norge er en relativt homogen nasjon, og fra gammelt av en enhetsstat med inngrodd og sterke sentralistiske styringstradisjoner. Som valgforskeren Frank Aarebrot formulerte det på InterCity-turnéens debattmøte i Bergen ultimo august 2005: "Norge er det eneste landet i Europa som ikke har grunnlovsfestet lokalt selvstyre".

Til tross for et ikke ubetydelig landareal, og med en topografi som har bydd på store utfordringer for kommunikasjon og samkvem, har landet likevel historisk – og i folks bevissthet – i over tusen år gjennomgående vært oppfattet som én naturlig geografisk enhet. Ikke desto mindre har vi kostet på oss å operere med hele tre styringsnivåer: Det sentrale på riksplan, det regionale (fylkene) og det lokale (kommunene) nivå. Så overstyrt er landet at det fra tid til annen kan knirke litt i styringsstrukturen.

Med ujevne mellomrom blusser de derfor opp, – debattene om hva vil skal gjøre med disse hersens fylkene og kommunene våre. Debatter som utløses av fremsatte reformforslag, eller som i sin tur utløser nye krav om andre reformer. Reformen som gjelder hvilke oppgaver fylkene og kommunene skal ha, og hvor store eller hvor mange fylker og kommuner vi trenger for at de skal kunne fungere optimalt etter sine formål. Parallelt pågår således til stadighet minst to ulike sett debatter. Derfor kjører man seg også gang på gang fast i de samme gamle nedkjørte sporene. Enkelte har hevdet at det trolig ville være fruktbart om man evnet å se disse innbyrdes sammenvevde problemstillingene under ett. Andre har tvertimot ment at det ville være mer klargjørende om man kunne håndtere spørsmålene og begrepene innbyrdes adskilt.

Men et hinder som i alle fall må forseres – uansett hvilken tilnærming man måtte helle til – er historikken. Dagens fylker og kommuner kom ikke bare rekende på en fjøl. For en meningsfylt reformdebatt er det vesentlig å vite hvordan og hvorfor de oppstod. Hvordan gikk det til at de har det antallet som de har? At grensene går der de går? Og hva med de mer eller mindre haltende navnene som mange av fylkene er belemret med?

Kommunene – historikk, funksjon og trender

Historisk og geografisk har kommune-inndelingen røtter i middelalderens herreder og bygdelag, samt – ikke minst – i den århundregamle kirkelige organiseringen av landet i prestegjeld og sogn. I politisk/forvaltningsmessig henseende er kommunene imidlertid fremfor alt et produkt av det 19. århundres store demokratiseringsverk – kampen for folkestyre. Formannskapsloven av 1837 knesatte prinsippet om det kommunale selvstyre. Det var et prinsipp som passet godt – ikke bare med selve demokratiseringsprosjektet, men også med det norske nasjonsbyggingsprosjektet i videre forstand. Innføringen av det kommunale selvstyret medførte en bred mobilisering av befolkningen i politisk deltagelse

med en dobbelt forankring, nasjonalt såvel som lokalt: Forankring til nasjonens riksomfattende politiske system, og med virkefelt knyttet til lokalsamfunnet med dets fellesoppgaver. Og disse fellesoppgavene var notabene ikke mer ambisiøse enn at de var håndtérbare innenfor de beskjedne administrative og finansielle rammer som kommunestrukturen gav anledning til. Kommunene var gjennomgående ikke større enn de lokalsamfunnene – de bygder og bygdelag – som folk flest fra gammelt av kjente umiddelbar tilhørighet til. Antallet kommuner skulle imidlertid komme til å variere, i førstningen helst øke ettersom større kommuner delte seg opp i mindre enheter. På 1950-tallet, da antallet hadde nådd toppen med mer enn 750 by- og landkommuner, snudde trenden. Med alle de nye og tyngende oppgavene som kommunene ble pålagt, ble Regjeringens og Stortingets målsetting at vi måtte få færre og større kommuner. I kjølvannet av Schei-komitéens iherdige sammenslåings-bestrebelse lyktes det etter hvert å få antallet kommuner ned i de 433 stk., som er dagens nivå. Der har det stort sett stoppet opp hittil.

Den som tror at man er kommet til veis ende, får nok likevel tro om igjen. En fortsatt vekst i den offentlige sektor, med tilsvarende ytterligere økninger av byrdefulle kommunale oppgaver, har medført et vedvarende behov for effektivisering og rasjonalisering av angjeldende oppgaver og tjenester. Dette behovet har i sin tur utløst stadig mer høylytte rop med etterlysning av større og mer slagkraftige enheter. I så måte skulle spesielt vår forrige kommunalminister – høyreleder Erna Solberg – komme til å markere seg som en iherdig forkjemper for en radikal krymping av antallet kommuner. Noen nøyaktig fasit ble det aldri aktuelt å presentere, men signalene bar åpenbart bud om at målet måtte være en brøkdel av dagens nivå.

I dette spørsmålet synes den rød-grønne regjering som tiltrådte høsten 2005, å være i ferd med å stake ut en vesentlig avvikende kurs. ”Ingen kommuner får betalt av meg for å slå seg sammen”, uttalte kommunalminister (og Senterparti-leder) Åslaug Haga til Aftenposten 8. januar 2006. Og avisen kunne for egen del fastslå at ”Erna Solbergs visjoner for kommune-Norge er lagt døde. En gigantisk snuoperasjon er i gang med Åslaug Haga i førersetet”.

Det er for tidlig å ha noen endelig formening om hvor drastisk – for ikke å si skjellsettende – den bebudede ”snuoperasjonen” vil bli. Et regjeringsskifte forandrer ikke uten videre den politiske virkelighet som politikkenes aktører må forholde seg til. De problemstillinger som dagens myndigheter må takle, er de samme som den forrige regjering stod overfor.

Langsiktige samfunnsmessige trender er ikke noe som forsvinner av seg selv. Uten å være

altfor bastant i spåmannsrollen, er det trolig rimelig trygt å forutsi at fjorårets regjeringsskifte – og eventuelle forestående regjeringsskifter – ikke vil gjøre altfor mye fra eller til når det gjelder det fremtidige mønster for organiseringen av kommune-Norge. Selvsagt vil politikerne – så langt de formår – tilstrebe ulike løsninger, spesielt på det retoriske plan. Men heller ikke retorikken forblir upåvirket av tidens krav og de problemstillinger som beslutningstagere forholder seg til i utformingen av den praktiske politikk. I dagens løpende debatt søker de sittende myndigheter å målbære sitt kommunepolitiske mantra i slagordene ”interkommunalt samarbeid” og ”styrking av kommuneøkonomien”, og det tales varmt om ”nærhet” samtidig som det tas avstand fra ”konkurransetsetting”. Det er imidlertid symptomatisk for dagens debatt at 1960- og 70-tallets honnørord nærdemokrati nesten er forsvunnet ut av språket.

Fylkene – et overflødig styringsinstrument?

Våre fylker har en helt annen historie enn kommunene. Fylkene er et pussig eksempel på et bevisstløst og historieløst nasjonsbyggingsprosjekt som tok utgangspunkt i en bakevje, – og ble der. Selve fylkesinndelingen – men også fylkenes funksjon – er en arv fra dansketidens amter: Rent administrative enheter tilpasset datidens styringsbehov. Da danskekongen Frederik III gjorde statskupp og tok enevoldsmakt i 1660-61, ble amtene innført som statlig administrativ inndelingsenhet. Vekk med feudalsamfunnets og lensvesenets styringssystem, hvor grever, baroner og slottsherrer kunne skalte og valte – fra nå av skulle tvillingrikene styres av kongen via de futer og andre embetsmenn som han fant for godt å utnevne: Byråkrater som stod ansvarlig overfor Kongen, – ikke overfor folket eller adelige lensherrer. Amtsinndelingen fikk et mønster uten nevneverdig historisk eller naturlig geografisk forankring, men var formodentlig rasjonell ut i fra de formål som den skulle tjene. Og formålet var fremfor alt en sentralisering av tvillingrikenes politiske maktstruktur. For sin tid var dette et veritabelt moderniseringprosjekt, en forvaltningsreform som skulle bli mer skjellsettende enn ettertiden har hatt helt godt av. For det er denne inndelingen – upåvirket både av frigjøringsverket i 1814 og av unionsoppløsningen i 1905 – som Norge lever med den dag idag.

Noe er riktignok forandret, men det er utenpå: Som et forsinket uttrykk for det 19. århundres nasjonsbyggingsprosjekt ble amtsbetegnelsen i 1918 vedtatt utskiftet med det gamle rotnorske ordet fylke, og de fleste av navnene ble ”fornorsket”: F.eks. ble Smålenene til Østfold fylke, Jarlsberg og Larviks amt ble til Vestfold, mens Bratsberg ble til Telemark. Kristians amt ble

til Oppland fylke, mens Nordre Bergenhus ble til det tungvinte Sogn og Fjordane, og Romsdals amt ble til det like uhandterlige Møre og Romsdal fylke. Og så videre ... Men selve inndelingen – og grensene mellom dem – forble den samme som før. Og disse styringsenhetene var og er noe helt annet enn de gammelnorske fylkene. Disse lever riktignok videre som navn på de distrikter hvor folk flest har sin primære regionale tilhørighet og identitet. Her kan nevnes i fleng eksempler som Vesterålen, Helgeland, Namdalen, Sunnmøre, Hardanger, Ryfylke, Hadeland, Romerike, Valdres, Østerdalen og mange, mange flere. Kjære og kjente navn som har tjent som geografiske ankerfester for folk og fe siden uminnelige tider. Disse distriktsnavnene tilsvarer faktisk de enhetene som i vikingtiden og middelalderen ble kalt fylker. Men fortsatt har Kongeriket en administrativ hovedinndeling som er en direkte arv fra dansketidens amtsinndeling. Og om amtsmannen er blitt til fylkesmann, er vedkommende fortsatt Kongens mann (eller kvinne), ikke folkets representant.

Fra 1970-tallet og senere har vi riktignok kunnet bivåne innføringen av parallelle, folkevalgte strukturer på fylkesplan – et forsøk på å gi fylkeskommunene et nytt og levende innhold. Som demokratisk reform betraktet har dette nærmest hatt karakter av febrilsk flikking – en overflødig eksersis som i siste instans bare har resultert i et langt gjesp. Ytre staffasje, som prangende ”fylkesvåpen” samt at fylkesordførerne går rundt med gilde sølvkjeder rundt halsen, har ikke hjulpet det skvatt. At dagens ordning er mindre vellykket enn godt er, erkjennes stilltiende av de fleste politiske aktører, uten at noen synes å ville gjøre noe med det. I stedet snakker man stadig oftere om behovet for effektivisering og rasjonalisering av de store offentlige, inter-regionale oppgavene – et behov som gjerne formuleres i retning av et krav om færre og mer slagkraftige fylkes-enheter. Fra enkelte hold foreslås en reduksjon fra dagens 19 til en 7-8 ”super-fylker”, eller endog bare 5 ”regioner”.

En ny giv i et gammelt spill?

Man måtte rimeligvis bare forvente at debatten om behovet for en forvaltningsreform før eller siden ville bli løftet opp på regjeringsnivå, som et særskilt og høyprofilert satsings-tema. Det skulle skje i oktober 2005, da Stoltenberg II-regjeringen i sin tiltredelseserklæring (”Soria Moria-erklæringen”) varslet at det skulle ”etableres et fornyet og styrket regionalt forvaltningsnivå”. Hva man konkret siktet til med disse honnørordene, var ikke på det tidspunktet helt klart. Senere uttalelser fra kommunalminister Haga (jfr. foran) peker tydeligere i hvilken retning iallfall ministeren ønsker å gå. I skrivende stund (ultimo januar

2006) synes imidlertid regjeringen å ha lagt seg på en forsiktig kurs hvor man i første omgang legger opp til en prosess som – uten å foregripe en gitt fasit – skal munne ut i et beslutningsgrunnlag.

I en pressemelding 13. januar kunne Kommunaldepartementet opplyse at den påtenkte forvaltningsreformen vil gjelde endringer på mellomnivået – fra fylkeskommuner til ”nye regioner”. Statsråd Haga kunne samtidig meddele at hun hadde sendt ut invitasjon til regionale høringsmøter i februar og mars for å få innspill til arbeidet med forvaltningsreformen: - ”Dette angår mange”, fremholdt statsråden, ”og det er derfor svært viktig for oss å reise ut og møte folk på lokalplanet og lytte til hva de har å si. Disse innspillene vil bli en viktig ressurs for oss i arbeidet videre”. Høringsmøtene (ialt 9 i tallet) vil få deltagelse av statsråden selv eller en av hennes statssekretærer, samt representanter for den politiske ledelse i Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Videre inviteres representanter fra kommunene, fylkeskommunene, fylkesmannsembetene, Sametinget og KS (kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon), dessuten er pressen velkommen til å overvære møtene.

Kommunaldepartementet kan fortelle at regjeringen i første omgang vil ta stilling til hvilke oppgaver som skal overføres til regionene, og parallelt vurdere de deler av regional statsforvaltning som blir mest berørt av forvaltningsreformen. Og statsråd Haga tilføyer at - ”Samtidig mener jeg at det vil være viktig å se på mulighetene for å desentralisere ytterligere oppgaver til det kommunale nivået”.

Så vet vi det – formodentlig!?

Den prosessen som her er satt i gang, har en fremdriftsplan som tar sikte på at regjeringen vil legge frem en stortingsmelding om forvaltningsreformen høsten 2006. Det opplyses at meldingen vil ta for seg oppgavefordeling mellom forvaltningsnivåene, samt at spørsmål om endringer i inndelingen først vil bli tatt opp når Stortinget har sagt sitt om oppgavefordelingen.

Hva innebærer egentlig den prosessen regjeringen legger opp til? Hvor mye er uttrykk for målrettet besluttosomhet og handlingsvilje? Og hvor mye er retorikk bestående av tildels sprikende honnørord som – sammen med selve prosessen – i beste fall kan bidra til å skape inntrykk av lydhørhet overfor ulike interessegrupper samtidig som man tilslører underliggende stridsspørsmål?

Allerede to dager etter kunngjøringen fra Kommunaldepartementet brakte Aftenposten en artikkel som gjengav ordknappe og forbeholdne uttalelser fra kommunalministeren ("Haga sår tvil om hvor stor reformen blir") og som betonte den interne uenighet mellom regjeringspartier og statsråder i saken ("Her er uenigheten spesielt stor mellom statsminister Jens Stoltenberg og kommunalminister Åslaug Haga"). Det helhetsinntrykk som her ble formidlet, var at regjeringens initiativ er gjennomsyret av dobbeltkommunikasjon. Eller alternativt – for å legge godviljen til – at det legges et løp hvor "veien blir til mens man går".

Det kan bli en vei gjennom et politisk minefelt. Åpenbart er det her sterkt sprikende hensyn som skal forenes. Hvorvidt det overhodet er mulig, vil prosessen videre vise. Det kan bli et morsomt løp, – iallfall hvis man passer på å ikke falle av i svingene!

Reformdebatten – et strukturelt perspektiv

Hva er det vi ser for oss innen f.eks. en 10-15-års tidshorisont – et Norge inndelt i 100 stor-kommuner fordelt på ialt 7 fylker? Rasjonelt og effektivt? Det vil formodentlig bero på arten og omfanget av de oppgaver som man mener at den offentlige sektor skal ha hånd om. Det vil videre bero på i hvilken grad man mener at de regionale og lokale styringsnivåer skal være rene avlastningsorganer for de sentrale myndighetsinstanser, eller i hvilken grad de også skal ivareta nærdemokrati-funksjoner.

Om disse spørsmålene er ikke bare meningene delte, – det skorter også på noe som kan ligne en felles virkelighetsforståelse i våre politiske miljøer på deres ulike nivåer. For den som mener seg å besitte det store overblikket, kan en reduksjonistisk tilnærming gi en grei nøkkel til en helhetsforståelse. Urbanisten Erling Fossen sammenfatter problemkomplekset i følgende konturmessige ordelag: "Norgeskartet skal tegnes på nytt. Ikke bare fordi regionsforskere på ulike høyskoler skal ha noe å gjøre, men fordi globalisering av økonomien og endring av produksjonskreftene krever en ny politisk organisering". Og for riktig å stille den politiske virkelighets virkelighetsfjernhet til skue, gir han til beste følgende komprimerte bilde av de standpunkter og holdninger som styrer den aktuelle politiske diskurs:

"Alle partiene er samstemte i at fylkeskommunene skal bort. Høyre og Frp vil ha to forvaltningsnivåer bestående av store og sterke byregionkommuner og en sterk stat, mens de rød-grønne har forpliktet seg til å jobbe for et sterkt folkevalgt regionalt nivå bestående av fra fem til ni regioner. Men en debatt- turné til de største byene og deres omland har drept all tro

på en regional reform. I Ålesund sa fylkesordfører for Møre og Romsdal, Jon Aasen (Ap), at fylkene kom til å bestå i uoverskuelig framtid. SVs representanter på turnéen repeterte det samme mantraet om at alle former for sammenslåing, både på kommune- og fylkesnivå, må skje frivillig, og da vet vi hva som kommer til å skje: ingenting”.

At ulike politiske partier kan ha ulik oppfatning når det gjelder arten og omfanget av de oppgaver som man mener at den offentlige sektor skal ha hånd om, burde ikke forbause noen. (Mer forbausende tør det faktisk være at akkurat disse spørsmålene har vært nærmest totalt fraværende i den offentlige debatt om Kongerikets styringsstruktur, men dét er et tema som vi kan la ligge i foreliggende sammenheng). At ulike politiske partier kan ha divergerende oppfatninger om hvordan et gitt problemkompleks best kan håndteres, er imidlertid noe nær en selvfølgelighet. At ett og samme politiske parti kan ha ulik agenda sentralt og ute i distriktene, er for såvidt heller ikke noe nytt eller oppsiktsvekkende. Det samme kan gjerne også sies om den ovensiterte pessimistiske spådom, at ”ingenting” kommer til å skje. Men det vet vi jo ikke, enn så lenge. Det vi ”vet”, er at en bred og åpen offentlig debatt om landets styringsstruktur er et ubetinget gode – iallfall hensett til realiseringen av de intensjoner som i sin tid ble nedfelt i Grunnlovens (§ 100) formaninger vedrørende ”frimodige ytringer om statsstyrelsen og enhver annen gjenstand”.

Uansett hvilke standpunkter man måtte innta i spørsmål som gjelder statsmaktens omfang, graden av sentralisme, lokaldemokrati osv., vil det være all grunn til å stille spørsmålet om et land som Norge virkelig trenger hele tre styringsnivåer. Det er i første rekke dette styringsstruktur-debatten burde dreie seg om. Dersom man kommer til at det faktisk er tilstrekkelig med ett styringsnivå under det sentrale, vil vi ha en gylden anledning til å slå sammen de to underliggende nivåene, det lokale og det regionale. Den rasjonelle løsningen ville da være å overføre de fleste oppgaver som idag er tillagt fylkene, til staten sentralt. Og dersom vi – for å få såkalte slagkraftige enheter – reduserer antallet kommuner til ca. 100 stykker, så nærmer vi oss faktisk det antallet fylker som Norge hadde i middelalderen. Disse var – og er fortsatt – distrikter med forlengst etablerte og stort sett geografisk definerte innbyrdes grenser. Navn – tradisjonsrike, men samtidig høyst levende navn som folk føler tilhørighet til – har de jo allerede. Så hvorfor ikke da like godt kalle dem fylker?

For virkelig å håndtere de grunnleggende samfunnsspørsmål, så som grensene for statens makt og forholdet mellom de styrende og de styrte, vil det aldri være tilstrekkelig med rent administrative reformer – selv ikke en så radikal reform som den som foreslås her. Men dét

er ingen grunn til å forsømme de utfordringer som Kongerikets nedarvede og utdaterte forvaltningsstruktur frembyr. Her står vi overfor en uforløst og spennende offentlig oppgave: I påvente av at det skal lykkes å rydde opp i politikken og forvaltningens retning, substans og irranger (hvilket uansett må anses som en "tall order"), kan det være greit å få ryddet opp i de ukurante spor og streker som historien har etterlatt seg på Norges-kartet.

Posted by Odd Gunnar Skagestad on Januar 24, 2006 08:50 FM |

http://www.farmann.no/2006/01/soria_moria_radikal_forvaltnin.html#more

Comments

Hr. Redaktør,

Frank Aarebrotts påstand er en tvilsom påstand.

Storbritannia har ingen skreven grunnlov, og landet kan derfor ikke sies å ha noen grunnlovsfestet rett til lokalt selvstyre. Man kan selvfølgelig diskutere hvorvidt de nye regionale folkeforsamlingene er en del av den uskrevne konstitusjon. Det blir imidlertid bare regionalt selvstyre – ikke lokalt selvstyre. Videre er Westminster's suverenitet et sentralt element i den britiske konstitusjon. Dette sentrale elementet passer ikke særlig godt sammen med ”grunnlovsfestet rett til lokalt selvstyre.”

På den annen side hevdes det ofte at de britiske øyer ikke er del av Europa. Men da kan man også begynne med samme logikk når det gjelder den skandinaviske halvøy.

At Aarebrot har et poeng kan dog innrømmes. Når det gjelder Storbritannia, er det på tross av Westminster's suverenitet f.eks. forskjell på skotsk og engelsk lov på noen områder.

Storbritannia har enmannskretser. Norge har listevalg i 19 valgkretser, men med tillegg av utjevningsmandater, som er et konsept som betrakter hele landet som én valgkrets. Forsøk å innføre utjevningsmandater i Storbritannia eller å erstatte alle valgkretsene med én for hele riket. Da vil du sannsynligvis se opprør. Forsøk å innføre én valgkrets i Norge. Dét vil sannsynligvis gå uten nevneverdig motstand.

Norge er landet der det teoretisk er mulig for en kommune å fastsette lavere inntektsskatt enn det som Stortinget har fastsatt som ”maksimalsats,” men det skjer ikke. Likhetsprinsippet stikker dypt. Norge er landet med en skattebetalerforening som er motstander av skattekonkurransen internt i Norge. Samme skattebetalerforening ville ikke skrive under mot OECDs kampanje mot ”skadelig skattekonkurransen” av taktiske årsaker, men dét er en annen sak.

J.K. Baltzersen

Posted by: Baltzersen | [Januar 28, 2006 12:25 EM](#)